

Elering AS

**KÄSITSI KÄIVITATAVA SAGEDUSE TAASTAMISE RESERVI
TEENUSE OSUTAMISE TÜÜPTINGIMUSED**

1. Üldsätted	2
2. Mõisted	3
3. Reguleerimislepingu sõlmimine ja reservüksuse eelkvalifitseerimine	5
4. Reguleerimisvõimsuse hankimine	6
5. Reguleerimisenergia pakkumuste tegemine.....	8
6. Reguleerimisteenuse tellimine, kasutamine ja kasutamise lõpetamine	9
7. Reguleerimisteenuse tehnoloogiaspetsiifilised erisused	10
8. Üldnõuded andmevahetusele	11
9. Reguleerimispakkumiste hinnastamine	11
10. Reguleerimisteenuste pakkumiste selgitamine	13
11. Süsteemihalduri õigused ja kohustused	13
12. Reguleerimisteenuse pakkuja õigused ja kohustused	15
13. Kahju hüvitamine.....	15
14. Konfidentsiaalsus.....	16
15. Lepingu muutmine ja ülesütlemine.....	17
16. Tahteavaldused.....	17
17. Rakendussätted	18

1. Üldsätted

- 1.1. Käesolevad “Käsitsi käivitatava sageduse taastamise reservi teenuse osutamise tüüptingimused” (edaspidi: tüüptingimused) määravad kindlakssätetavad Elering AS (edaspidi: süsteemihaldur) ja reguleerimisteenuse pakkuja õigused ja kohustused reguleerimispakkumiste tegemisel, reguleerimisteenuse tellimisel, kasutamisel, kasutamise lõpetamisel ja arvelduse tegemisel.
- 1.2. Tüüptingimused on Elektrienergia reguleerimisteenuse osutamise lepingu (edaspidi: leping) lahutamatuks osaks.
- 1.3. Käesolevad tüüptingimused ei käsitlenud reguleerimisturu tegevuse peatamise ja taastamise eeskirjasid vastavalt määruse (EL) 2017/2196 artiklile 36 ja arveldamise eeskirju turu peatamise puhul vastavalt määruse (EL) 2017/2196 artiklile 39 tähenduses.
- 1.4. Tüüptingimused käsitlevad kohalduvad reguleerimisteenuse osutamist käsitsi käivitatavate sageduse taastamise reservide (inglise keeles: mFRR – manually activated frequency restoration reserves) osas reguleerimisteenuse osutamisele.
- 1.5. Süsteemihaldur kasutab reguleerimisteenust Eesti elektrisüsteemi bilansi tagamiseks, vastukaubanduseks ning teistele süsteemihalduritele reguleerimisteenuse edastamiseks teistele süsteemihalduritele.
- 1.6. Reguleerimisteenuse pakkuja poolt esitatavad pakkumised ning nende muudatused esitatakse süsteemihaldurile viimase poolt määratud ajatsooni arvesse võttes esitab pakkumusi ja nende muudatused süsteemihalduri määratud ajatsooni arvestades. Kui süsteemihaldur ei ole määranud teisiti, siis tuleb pakkumised esitada UTC ajas CE(S)T päeva kohta. Kõik ülejäänud lepingus toodud tähtajad ja kirjeldatud tegevused on CE(S)T ajas.
- 1.7. Kui reguleerimisteenuse pakkuja ei ole ise bilansihaldur, tuleb tal turuosalisena esitada info oma bilansihalduri kohta, kes tagab temale avatud tarne. Süsteemihaldurile tuleb esitada bilansihalduri nimi ning vastava avatud tarne lepingu algusaeg ja lõppaeg koos bilansihalduri omapoolse kirjaliku kinnitusega esitab ta süsteemihaldurile bilansihalduri andmed (sh avatud tarne lepingu algus- ja lõppaaja) ning bilansihalduri kirjaliku kinnituse avatud tarne tagatuse kohta.
- 1.8. Kui reguleerimisteenuse pakkuja ei ole ise bilansihaldur, tuleb tal tagada oma bilansihalduriga reguleerimisteenuse aktiveerimise andmevahetus teatades süsteemihaldurile reguleerimisteenuse pakkumiste kooskõlastuse, infovahetuse ja arvelduse kontaktid vastavalt kokkuleppele bilansihalduriga. Kui reguleerimisteenuse pakkuja ei ole bilansihaldur, tagab ta bilansihalduriga reguleerimisteenuse aktiveerimise andmevahetuse ning teatab süsteemihaldurile kontaktid (pakkumuste kooskõlastus, infovahetus, arveldus) vastavalt kokkuleppele bilansihalduriga.
- 1.9. Juhul kui reguleerimisteenuse pakkuja on iseseisev agregator tuleb, tagab ta, et reguleerimisteenuse pakkujal tagada, et tema reguleerimispakkumises osalevad üksnes ressursid, mille kohta ressursside omanikud on andmevahetusplatvormis andnud volituse andnud talle volituse ning iseseisev agregator on agregeerimislepingu registreerinud andmevahetusplatvormil.
- 1.10. Juhul kui reguleerimisteenuse pakkuja on iseseisev agregator tuleb, esitab ta reguleerimisteenuse pakkujal esitada andmed reguleerimisenergia koguste kohta andmed andmevahetusplatvormile vastavalt andmevahetusplatvormi juhendile ja juhendis sätestatud tähtaegadele.

[1.10.1.11. Pooled täidavad komisjoni määrusest \(EL\) 1227/2011 kohaldatavaid turu terviklikkuse ja läbipaistvuse nõudeid.](#)

2. Mõisted

Tüüptingimustes kasutatakse mõisteid õigusaktides sätestatud tähenduses või alljärgnevas tähenduses:

- 2.1. Agregaator – juriidiline isik, kes korraldab süsteemihaldurile reguleerimisreservi pakkumise tegemist tarbimise või tootmisvõimsuste koondamise teel.
- 2.2. Allareguleerimine – süsteemihalduri poolt täiendava elektrienergia koguse müümine, mis on tingitud prognoositust väiksemast energia tarbimisest või suuremast energia tootmisest süsteemis, vajadusest teostada vastukaubandust või kui on ohustatud elektrisüsteemi varustuskindlus.
- 2.3. Balti reguleerimisvõimsuse platvorm – Balti süsteemihaldurite ühine platvorm reguleerimisvõimsuse oksjonite korraldamiseks.
- 2.4. Bilansihaldur – juriidiline isik, kes on oma bilansiportfelli tagamiseks sõlminud süsteemihalduriga bilansilepingu elektrituruseaduse (ELTS) ja selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud korras.
- 2.5. Eelkvalifitseerimine – protsess valideerimaks reservüksuse või -rühma võimekust pakkuda nõuetekohast reguleerimisteenust. mFRR eelkvalifitseerimise protsess ja detailsed nõuded on kirjeldatud Eleringi kodulehel dokumendis „*mFRR teenuse eelkvalifitseerimise protsess ja tehnilised nõuded*“ ([edaspidi eelkvalifitseerimise juhend](#)).
- 2.6. Ettevalmistamisaeg – ajavahemik alates süsteemihalduri tellimuse esitamisest reguleerimisenergia tarnimiseks vastavalt standardtoote tingimustele kuni koormuse muutmisperioodi alguseni.
- 2.7. Iseseisev agregator – agregator, kelle reguleerimisreservi pakkumise üksus ei asu tema enda bilansihalduri bilansipiirkonnas ning kes esitab reguleerimisreservi pakkumised [kliendigarbijaga](#) sõlmitud lepingu alusel. Iseseisvale agregatorile kohalduvad tüüptingimustes samad tingimused, mis agregatorile.
- 2.8. Jagatavus – süsteemihalduri võimalus kasutada üksnes osaliselt reguleerimisenergia või reguleerimisvõimsuse pakkumusi, mida pakub reguleerimisteenuse osutaja, ja seda nii käivitatava võimsuse kui ka selle kestuse osas.
- 2.9. Kauplemisperiood (MTU) – ajavahemik pikkusega viisteist (15) minutit. Päeva esimene kauplemisperiood on ajavahemik 00.00 kuni 00:15 ja viimane kauplemisperiood on ajavahemik 23.45 kuni 00.00 (CE(S)T, kui pole määratud teisiti).
- 2.10. Kehtivusaeg – ajavahemik, mille jooksul võib käivitada reguleerimisteenuse osutaja tehtud reguleerimisenergia pakkumuse ja mille jooksul on tagatud toote kõigi näitajate nõuetekohased väärtused. Kehtivusaeg on määratud kehtivuse algus- ja lõppajaga.
- 2.11. LER (*Limited Energy Resource*) reservüksus – reservüksus, mis ei ole eelkvalifitseeritud võimsusel ilma täiendava laetuse haldamise protsessita suuteline teenust katkematult täismahus vähemalt kahe tunni jooksul pakkuma.
- 2.12. MARI (*Manually Activated Reserves Initiative*) – üle-Euroopaline käsitsi käivitatavate sageduse taastamise reservide platvorm mFRR standardtoodete vahetamiseks.
- 2.13. mFRR ([manual Frequency Restoration Reserve](#)) – käsitsi käivitatav sageduse taastamise reserv.

- 2.14. Muutmisperiood – ajavahemik, mis on määratletud oma kindlaksmääratud alguspunkti ja kestusega, mille jooksul sisend- ja/või väljundaktiivvõimsust suurendatakse või vähendatakse.
- 2.15. Reguleerimisenergia – reguleerimisteenuse pakkujalt ostetav või temale müüdav elektrienergia, mida süsteemihaldur kasutab süsteemi tasakaalustamiseks ja mis tarnitakse vastavalt käesolevas dokumendis ja standardtoodetes sätestatud nõuetele.
- 2.16. Reguleerimisteenuse avamisaeg – ajahetk, millest alates saab standardtoote kohta reguleerimisteenuse pakkumusi esitada ja/või ajakohastada.
- 2.17. Reguleerimisteenuse pakkuja (BSP – *Balancing Service Provider*) – juriidilisest isikust tootja, tarbija, agregaatore või iseseisev agregaatore, kes pakub süsteemihaldurile reguleerimislepingu alusel reguleerimisteenust.
- 2.18. Reguleerimisteenuse sulgemisaeg – ajahetk, millest alates ei tohi enam standardtoote kohta reguleerimisteenuse pakkumusi esitada ega ajakohastada.
- 2.19. Reguleerimisteenuse tellimus – süsteemihalduri poolt reguleerimisteenuse pakkujale edastatud tellimus reguleerimisreservi käivitamiseks vastavalt standardtootes ja/või tehnilistes tingimustes sätestatud tingimustele.
- 2.20. Reguleerimisteenused – teenused, mis hõlmavad kas reguleerimisenergiat ~~või~~ ~~–~~ võimsust või mõlemat.
- 2.21. Reguleerimisvõimsus – reservvõimsuse maht, mida reguleerimisteenuse pakkuja hoiab vastavalt kokkuleppele ja mille kohta on reguleerimisteenuse pakkuja nõustunud süsteemihaldurile energiapakkumusi tegema vastavas mahus ja lepingu kestuse ajal.
- 2.22. Reserve pakkuv rühm ehk reservrühm – rohkem kui ühte ühenduspunkti ühendatud koondtootja, koondtarbija ja/või reserve pakkuvate üksuste rühm, mis täidab sageduse hoidmise reserve, sageduse taastamise reserve või asendusreserve nõudeid.
- 2.23. Reserve pakkuv üksus ehk reservüksus – kas üks ühisesse ühenduspunkti ühendatud tootmismoodul ja/või tarbimisüksus või koondtootja või koondtarbija, mis täidab sageduse hoidmise reserve, sageduse taastamise reserve või asendusreserve nõudeid.
- 2.24. SCADA (*Supervisory Control and Data Acquisition*) – arvutisüsteemide ja sidevõrkude abil toimuv elektrivõrgu tehniliste protsesside jälgimise ja juhtimise süsteem.
- 2.25. Seadeväärtus – tootmis- või tarbimisüksuse netoväljundvõimsuse sättepunkt vaadeldavas turuühikus ilma reguleerimisteta.
- 2.26. Seiskamisaeg ~~–~~ ajavahemik koormuse muutumiseks täismahus tarnest kuni seadeväärtuseni või täismahus loobumisest tagasi seadeväärtuseni.
- 2.27. Standardtoode – ühtlustatud reguleerimistoode reguleerimisteenuste vahetamiseks, nagu selle on määratlenud koos kõik põhivõrguettevõtjad. Standardtoodete parameetrid on kirjeldatud standardtoote tingimustes.
- 2.28. Sätteväärtus – tootmis- või tarbimisüksuse netoväljundvõimsuse sättepunkt vaadeldavas turuühikus arvestades süsteemihalduri reguleerimistellimust.
- 2.29. Tarbimisüksus ~~–~~ üksus, mis tarbib elektrienergiat ja on ühendatud ühes või mitmes ühenduspunktis ülekande- või jaotusvõrku. Jaotusvõrk ja/või tootmismooduli abiseadmed ei moodusta tarbimisüksust.
- 2.30. Tarneaeg ~~–~~ ajavahemik, mille jooksul reguleerimisteenuse pakkuja teostab reguleerimisenergia tarnet süsteemihalduri tellimuse alusel täismahus.
- 2.31. Täieliku käivitumise aeg – ajavahemik alates süsteemihalduri tellimuse esitamisest reguleerimisenergia tarnimiseks vastavalt standardtoote tingimustele kuni asjaomase toote täismahus tarne saavutamiseni.

- 2.32. Võimsusturu reeglid – Balti süsteemihaldurite poolt välja töötatud ja regulaatorite poolt heaks kiidetud Balti ühise reserveide võimsusturu reeglistik. Balti võimsuste arvutamise ala süsteemihaldurite meetodika vastavalt Euroopa Komisjoni määruse (EU) 2017/2195 artikli 41(1) sisule ning Balti süsteemihaldurite meetodika vastavalt Euroopa Komisjoni määruse (EU) 2017/2195 artiklite 33(1) ja 38(1) sisule. Kehtivad meetodikad on avalikustatud Eleringi veebilehel.
- 2.33. Ühendav süsteemihaldur – süsteemihaldur, kes korraldab tegevust piirkonnas, milles reguleerimisteenuse pakkujad ja bilansihaldurid peavad täitma tüüptingimusi.
- 2.34. Ülesreguleerimine – süsteemihalduri poolt täiendava energiakoguse ostmise, mis on tingitud prognoositust suuremast energia tarbimisest või väiksemast energia tootmisest süsteemis, tootmisvõimsuse ootamatust väljalülitumisest, vajadusest teostada vastukaubandust või kui on ohustatud elektrisüsteemi varustuskindlus.
- 2.35. Järelturuplatvorm – organiseeritud kauplemiskeskonna operatori hallatav platvorm (kellega süsteemihaldur on sõlminud lepingu), mille kaudu toimub reguleerimisvõimsuse kohustustega kauplemine pärastale võimsusturu oksjoni tulemuste selgumist vastavalt punktile 4.6 ja enne energiaturu pakkumiste kohustuste üleandmist vastavalt punktiles 5.10 määratud tähtaega.

3. Reguleerimislepingu sõlmimine ja reservüksuse eelkvalifitseerimine

- 3.1. Süsteemihaldur sõlmib reguleerimisteenuse pakkujaga lepingu, kui:
- 3.1.1. süsteemihaldur on reguleerimisteenuse pakkuja suhtes ühendav süsteemihaldur;
- 3.1.2. reguleerimisteenuse pakkuja poolt pakutava toote asukoht on süsteemihalduri juhtimispiirkonnas;
- 3.1.3. reguleerimisteenuse pakkuja on bilansihaldur või tal on kirjalik kokkulepe bilansihalduriga, kes tagab talle avatud tarne;
- 3.1.4. reguleerimisteenuse pakkuja tagab avatud tarne kokkulepe kehtivuse kogu lepingu kehtivuse ajal.
- 3.2. Süsteemihaldur eelkvalifitseerib reservüksuse, kui reguleerimisteenuse pakkuja kinnitab, et pakutav toode vastab standardtoote tingimustele ja teenust pakkuv reservüksus/-rühm on edukalt läbinud eelkvalifitseerimise protsessi.
- 3.3. Eelkvalifitseerimine toimub võrgumõõtepunkti kohta. Kui võrgumõõtepunkti taga asub mitu tootmis- või tarbimisüksust, eelkvalifitseeritakse need ühe tervikuna.
- 3.4. Eelkvalifitseeritud staatus kehtib 5 aastat.
- 3.5. Tehniliste muudatuste korral eelkvalifitseeritud reservüksuses või selle juhtsüsteemis teavitab reguleerimisteenuse pakkuja enne muudatuse tegemist süsteemihaldurit, kes hindab kas vastava muudatuse tegemisel on vajalik uuesti läbida eelkvalifitseerimise protsess.
- 3.6. Eelkvalifitseerimise protsess ja tehnilised nõuded on kirjeldatud süsteemihalduri kodulehel dokumendis „mFRR teenuse eelkvalifitseerimise protsess ja tehnilised nõuded“.
- 3.7. Reguleerimisteenuse pakkuja tagab ning tõendab kõigi nõuete täitmise reguleerimisteenuse pakkumiseks andmevahetusel, käivitamisel, reguleerimisenergia tarnel, tarne lõpetamisel ja arveldusel.

- 3.8. Reservüksuse või -rühma eelkvalifitseerimisel hindab süsteemihaldur reservüksuse või -rühma suurust ja koosseisu. Suuruse hindamisel tugineb süsteemihaldur eelkvalifitseerimise juhendis kehtestatud klassifikaatorile, mille iga astme künnise ületamisel määrab süsteemihaldur reservüksusele või -rühmale täiendavad andmeedastuse nõuded.
- 3.9. Süsteemihaldur teavitab reguleerimisteenuse pakkujat reservüksuse või -rühmale kohaldatavatest andmeedastuse nõuetest eelkvalifitseerimise juhendi dokumendis.
- 3.10. Süsteemihaldur ei kvalifitseeri reservüksust või -rühma, kui reservüksuse või -rühma koosseis ei võimalda süsteemihalduril tuvastada reguleerimisenergia tarne asukohta ja mahtu süsteemis või kui reservüksuse või -rühmaga seotud tootmis- või tarbimisesead ei ole nõuetekohane või ei vasta muul põhjusel võrguettevõtja tingimustele.
- 3.11. Kui reguleerimisteenuse pakkuja on iseseisev agregator, esitab ta reservüksuse või -rühma koosseisu muudatuse süsteemihaldurile hiljemalt viis (5) tööpäeva enne järgneva kalendrikuu algust süsteemihalduri poolt ette antud vormingus ja viisil. Süsteemihaldur aktsepteerib esitatud muudatuse üksnes juhul, kui iga lisatav või muudetav võrgumõõtepunkt kuulub muudatuse jõustumise hetkel täpselt ühte reservüksusesse või -rühma. Muudatus kajastub süsteemihalduri süsteemides järgneva kalendrikuu esimese kauplemissperiodi algusest.

4. Reguleerimisvõimsuse hankimine

- 4.1. Reguleerimisteenuse pakkuja edastab reguleerimisvõimsuse pakkumused ühendavale süsteemihaldurile. Pakkumusi saab esitada ainult varasemalt eelkvalifitseeritud varade kohta.
- 4.2. Pakutav reguleerimisteenus peab vastama kõikidele standardtoote tehnilistele tingimustele ning pakkumus tuleb esitada süsteemihalduri poolt ette antud formaadis ja edastada süsteemihalduri poolt ette antud viisil.
- 4.3. Reguleerimisvõimsuse pakkumuste alumine hinnapiir on 0 ning ülemine hinnapiir võrdne päev-ette elektribörsi hinnapiiriga.
- 4.4. Reguleerimisvõimsuse pakkumuste esitamise juhend, sõnumistandardid ja nõuded andmevahetusele avaldatakse juhendis „Reguleerimisvõimsuse pakkumuste esitamise, muutmise ja üleandmise juhend“ Eleringi kodulehel: www.elering.ee.
- 4.5. Reguleerimisvõimsuse pakkumusi saab esitada ja ajakohastada alates mFRR reguleerimisvõimsuse pakkumuste avamisajast kuni sulgemisajani.
- 4.6. Kehtivaks loetakse viimane peale reguleerimisvõimsuse pakkumuste avamisega ja enne sulgemisaega esitatud korrektne pakkumus, mis vastab kõigile standardtoote tingimustele ja andmevahetuse nõuetele.
- 4.7. Plokkpakkumusi on lubatud esitada üksnes sellise reservüksuse kohta, mille tehnilised omadused tingivad vajaduse mitme järjestikuse turuühiku üleseks sidumiseks.
- 4.8. Süsteemihaldur edastab reguleerimisvõimsuse sulgemisajaks temale esitatud reguleerimisvõimsuse pakkumused ühtsele Balti reguleerimisvõimsuse platvormile.
- 4.9. Balti reguleerimisvõimsuse platvorm leiab edukad võimsusturu pakkumused vastavalt ~~V~~võimsusturu reeglitele ning edastab need koos arveldushindadega (*clearing price*) ühendavale süsteemihaldurile.
- 4.10. Süsteemihaldur teavitab reguleerimisteenuse pakkujat tema esitatud pakkumuste staatustest – millised pakkumused võeti millises mahus vastu.

- ~~4.11. Edukatel reguleerimisvõimsuse pakkujatel on kohustus esmaseks energiapakkumuse tähtajaks vastavalt vastu võetud võimsuspakkumusele teha reguleerimisenergia pakkumusi. Võimsuspakkumustele vastavad mFRR energiapakkumused peavad olema nii otse kui ka planeeritud käivitust võimaldava käivitustüübiga katkematu.~~
- ~~4.12. Edukal reguleerimisvõimsuse pakkujal on lubatud reguleerimisenergia pakkumise kohustust EBGL artikkel 34 kohaselt teisele vaadeldava standardtootega eelkvalifitseeritud reguleerimisteenuse pakkjale üle anda. mFRR toote võimsusturu kohustust on EBGL artikkel 34 erandi kehtivuse ajal lubatud üle anda ainult süsteemihalduri juhtimispiirkonna siseselt.~~
- ~~4.13. Kui reguleerimisteenuse pakkuja ei esita eduka võimsuspakkumuse kohta kohustuslikku energiapakkumust, ei anna oma kohustust vastavalt punktile 4.8 üle või mingil põhjusel ei käivita reservüksust peale süsteemihalduri tellimust vastava standardtoote tingimuste kohaselt, loetakse võimsusturul võetud kohustus (osaliselt või täielikult) täitmata jäetuks.~~
- ~~4.14. Võimsuspakkumuse selle osa eest, mille kohta energiapakkumusi ei tehtud, kohustust üle ei antud ja/või mida nõuetekohaselt ei käivitatud, tasu ei maksta.~~
- ~~4.15. Süsteemihalduril on õigus küsida kompensatsiooni punktis 4.9 kirjeldatud rikkumise eest ning korduva või tahtliku rikkumise korral peatada pakkuja reservüksuste eelkvalifitseeritud staatus.~~
- ~~4.16. Kompensatsiooni suurus leitakse korrutades võimsusturu kohustuse täitmata jäetud osa vastava turuühiku vastava mFRR toote Eesti hinnapiirkonna kahekordse marginaalhinnaga, kuid mitte vähem kui antud turuühiku elektribörsi päev-ette hind.~~
- 4.11. Kui süsteemihalduril ei ole tehnilise tõrke tõttu võimalik mFRR võimsust tavapärase turumehhanismi kaudu koos teiste Balti süsteemihalduriga hankida ning elektrisüsteemi juhtimisele on seatud tavapärasest kõrgendatud valmisolekuvajadus (näiteks Eesti või Balti riikide saartalitluse korral), on süsteemihalduril õigus erakorralise meetmena rakendada kitsendusi pakkumuste kompleksusele. Kitsenduste rakendamisel teavitatakse turuosalisi sellest vähemalt 24 tundi enne mFRR võimsuse hankimise oksjoni sulgemisaega ning juhitakse tähelepanu konkreetselt rakendatavatele kitsendustele.

5. Reguleerimisenergia pakkumuste tegemine

- 5.1. Reguleerimisteenuse pakkuja edastab reguleerimisenergia pakkumused ühendavale süsteemihaldurile. Pakkumusi saab esitada ainult varasemalt eelkvalifitseeritud varade kohta.
- 5.2. Reguleerimisenergia pakkumusi saab esitada ja ajakohastada alates reguleerimisenergia pakkumuste avamisajast kuni sulgemisajani.
- 5.3. Reguleerimisenergia pakkumuste hind peab vastama komisjoni määruse (EL) 2017/2195 artikkel 30(1) kohasele üle-euroopalisele metoodikale “*The methodology for pricing balancing energy and cross-zonal capacity used for the exchange of balancing energy or operating the imbalance netting process in accordance with Article 30(1) of Commission Regulation (EU) 2017/2195 establishing a guideline on electricity balancing*”. Reguleerimisenergia pakkumus tuleb esitada süsteemihalduri poolt ette antud formaadis ja edastada süsteemihalduri poolt ette antud viisil enne vastava standardtoote pakkumuste sulgemisaega. Reguleerimisenergia pakkumuste juhend, sõnumistandardid ja nõuded andmevahetusele ja on toodud juhendis „Reguleerimisenergia pakkumuste esitamine ja käivitamine“, mis on avaldatud Eleringi kodulehel: www.elering.ee
- 5.4. Kehtivaks loetakse viimane peale avamisega ja enne sulgemisaega esitatud korrektses formaadis süsteemihalduri aktsepteeritud reguleerimisenergia pakkumuse versioon.
- 5.5. Reguleerimisteenuse pakkuja vastutab täielikult esitatud pakkumuse õigsuse eest, süsteemihaldur ei ole kohustatud kontrollima ega vastuta pakkumuse üle-Euroopalise mFRR energiaplatvormile MARI edastamisel selle sisu eest.
- 5.6. Reguleerimisteenuse pakkuja poolt esitatud pakkumised edastab süsteemihaldur üle-Euroopalise mFRR platvormile MARI, mille käivitamise optimeerimise funktsioon leiab kõige optimaalsemad pakkumused reguleerimisenergia nõudluse katmiseks.
- 5.7. ~~Juhul~~ ~~k~~Kui selgub, et tehnilistel põhjustel ei ole esitatud reguleerimisteenuse pakkumust võimalik kas osaliselt või täielikult käivitada ja reguleerimisenergia sulgemisaeg on möödunud, siis on reguleerimisteenuse pakkuja kohustatud sellest koheselt süsteemihaldurit informeerima saates süsteemihaldurile teate eelpool kirjeldatud muutuse kohta süsteemihalduri poolt ette antud ~~formaadis~~ ~~vormingus~~ ja viisil. Süsteemihaldur aktsepteerib reguleerimisenergia sulgemisaja järgselt esitatud muudatusi üksnes juhul kui on saanud MARI platvormilt sellekohase kinnituse.
- 5.8. Eduka võimsuspakkumuse alusel tekkinud kohustuse täitmiseks esitab reguleerimisteenuse pakkuja kohustusliku reguleerimisenergia pakkumuse. Võimsuspakkumustele vastavad mFRR energiapakkumused peavad olema nii otsekäivitust (DA) kui ka planeeritud käivitust (SA) võimaldava käivitustüübiga, välja arvatud katkematu kohustuseperioodi viimasel kauplemisperioodil (MTU-1), kus on lubatud esitada kas otsekäivitust (DA) või planeeritud käivitust (SA) võimaldav energiapakkumus.
- 5.9. Kohustuslik reguleerimisenergia pakkumus loetakse täidetuks üksnes juhul, kui;
- 5.9.1. pakkumus on esitatud süsteemihalduri poolt ette antud vormingus ja on süsteemihalduri poolt aktsepteeritud vastavalt punktile 5.4;
- 5.9.2. pakkumus vastab standardtoote tingimusele ja juhendis „Reguleerimisenergia pakkumuste esitamine ja käivitamine“ sätestatud nõuetele;
- 5.9.3. pakkumus katab eduka võimsuspakkumuse alusel tekkinud kohustuse ulatuses, milles kohustusliku reguleerimisenergia pakkumuse esitamine on nõutav.

- 5.10. Edukal reguleerimisvõimsuse pakkujal on lubatud reguleerimisenergia pakkumise kohustust EBGL artikkel 34 kohaselt teisele vaadeldava standardtootega eelkvalifitseeritud reguleerimisteenuse pakkjale üle anda. mFRR toote võimsusturu kohustust on EBGL artikkel 34 erandi kehtivuse ajal lubatud üle anda ainult süsteemihalduri juhtimispiirkonna siseselt.
- 5.8.5.11. Kohustuse üleandmine on lubatud üksnes juhul, kui kohustuse ülevõtja vastab punktis 3.1.3 sätestatud tingimusele ning tema eelkvalifitseeritud staatus on kehtiv.
- 5.12. Kui reguleerimisteenuse pakkuja esitatud reguleerimisenergia pakkumus ei kata eduka võimsuspakkumuse alusel tekkinud kohustust nõutavas mahus või ei ole tegelikult käivitatav, loetakse kohustuslik energiapakkumus esitamata vastavas mahus.
- 5.13. Kui pärast reguleerimisenergia pakkumuste sulgemisaega selgub, et esitatud reguleerimisenergia pakkumust ei ole võimalik kas osaliselt või täielikult käivitada, kohaldub punktis 5.7 sätestatud teavitamiskohustus. Punktis 5.7 nimetatud teavitamine ei muuda pakkumust nõuetekohaseks.
- 5.14. Kui reguleerimisteenuse pakkuja ei esita eduka võimsuspakkumuse kohta kohustuslikku energiapakkumust punktis 5.9 sätestatud tähenduses, ei anna oma kohustust vastavalt punktile 5.10 üle või muul põhjusel ei käivita reservüksust pärast süsteemihalduri tellimust vastava standardtoote tingimuste kohaselt, loetakse võimsusturul võetud kohustus (osaliselt või täielikult) täitmata jäetuks.
- 5.15. Kui reguleerimisteenuse pakkuja esitab teadlikult kohustusliku reguleerimisenergia pakkumuse, mis ei kata kohustust nõutavas mahus või ei ole tegelikult käivitatav, loetakse see tahtlikuks rikkumiseks punkti 5.14 tähenduses ning süsteemihalduril on õigus võtta tagasi või peatada eelkvalifitseerimise staatus vastavalt punktis 11.2.8 sätestatule.
- 5.16. Võimsuspakkumuse selle osa eest, mille kohta energiapakkumusi ei tehtud, kohustust üle ei antud ja/või mida nõuetekohaselt ei käivitatud, tasu ei maksta.
- 5.17. Süsteemihalduril on õigus nõuda kompensatsiooni punktis 5.14 kirjeldatud rikkumise eest.
- 5.18. Kompensatsiooni suurus leitakse, korrutades võimsusturu kohustuse täitmata jäetud osa vastava turuühiku vastava mFRR toote Eesti hinnapiirkonna kahekordse marginaalhinnaga, kuid mitte vähem kui antud turuühiku elektribörsi päev-ette hind.

6. Reguleerimisteenuse tellimine, kasutamine ja kasutamise lõpetamine

- 6.1. Reguleerimisenergia pakkumuse käivitamisel muudetakse kauplemisperioodi sees reguleerimisteenuse pakkuja võimsust (koormusnivood) järgnevalt:
- 6.1.1. Kkui reguleerimisteenuse pakkuja reguleerib tootja või koondatud tootmisvõimsuste poolt võrku antavat koormusnivood suuremaks (teostab ülesreguleerimise) loetakse aktiveeritud pakkumineus elektrienergia müügiks süsteemihaldurile.;
- 6.1.2. Kkui reguleerimisteenuse pakkuja reguleerib tootja või koondatud tootmisvõimsuste poolt võrku antavat koormusnivood väiksemaks (teostab allareguleerimise), loetakse aktiveeritud pakkumineus elektrienergia müügiks reguleerimisteenuse pakkujale;
- 6.1.3. Kkui reguleerimisteenuse pakkuja reguleerib koondatud tarbimisvõimsuste poolt võrgust võetavat koormusnivood suuremaks (teostab allareguleerimise) loetakse aktiveeritud pakkumineus elektrienergia müügiks reguleerimisteenuse pakkujale.;

- 6.1.4. ~~K~~kui reguleerimisteenuse pakkuja reguleerib koondatud tarbimisvõimsuste poolt võrgust võetavat koormusnivood väiksemaks (teostab ülesreguleerimise), loetakse aktiveeritud pakkum~~ine~~us elektrienergia müügiks süsteemihaldurile.
- 6.2. Süsteemihaldur saab kauplemisperioodi kohta tellimuse esitada pakkumuse kehtivusaja jooksul, arvestades pakkumust ja standardtoote tehnilisi tingimusi.
- 6.3. Reguleerimispakkum~~ine~~use käivitamiseks esitab süsteemihaldur reguleerimisteenuse pakkujale reguleerimisteenuse tellimuse käivitussõnumi näol.
- 6.4. Reguleerimisteenus käivitatakse süsteemihalduri poolt tellitud mahus standardtoote tehnilistel tingimustel.
- 6.5. Pakkumine loetakse käivitatuks alates süsteemihalduri käivitussõnumis märgitud käivitamise algusajast.
- 6.6. Kui reservüksus või ~~grupp~~rühm pakub paralleelselt mitut reguleerimisteenust, peab olema tagatud, et kõigi pakutavate toodete tehnilised nõuded, eelkõige muutmisperiood, on täidetud.
- 6.7. Süsteemihalduri SCADA-sse edastatavatel signaalidel peavad olema üksteisest eristatud kõik pakutavad reguleerimisteenused.
- 6.8. Süsteemihaldur ei saada eraldi reguleerimisteenuse lõpetamissõnumit. Tellimise lõpetamine tuleneb käivitamissõnumis toodud reguleerimisenergia tarne lõpuajast.

7. Reguleerimisteenuse tehnoloogiaspetsiifilised erisused

- 7.1. Kui ~~R~~reguleerimisteenuse pakkuja on agregaat, ~~sealhulgas~~ iseseisev agregaat või tarbimisüksus, siis kehtivad reguleerimisteenuse osutamise tehniliste tingimuste osas järgnevad erisused:
 - 7.1.1. Reguleerimisteenuse pakkuja edastab süsteemihaldurile täiendavalt järgnevad andmed, mis edastatakse süsteemihalduri poolt etteantud viisil:
 - 7.1.1.1. Reguleerimisteenuse pakkuja poolt juhivate punktide summaarse väljundaktiivvõimsuse reaaljale lähedasel ajahetkel;
 - 7.1.1.2. Reguleerimisteenuse pakkuja poolt käivitatud reguleerimisteenuse väljundvõimsuse koguse prognoosi. Prognoos saadakse juhivate reguleerimisvõimsuste iseloomust tulenevat muutumist ning nende roteerimist arvesse võttes;
 - 7.1.1.3. Reguleerimisteenuse pakkuja poolt maksimaalset võimalikku reguleerimisteenuse käivitavat kogust reaaljale lähedasel ajahetkel.
 - 7.1.2. Reguleerimisteenuse pakkuja kohustus on tagada, et tal on olemas kõikide oma reguleeritavate klientide nõusolekud lepingu täitmiseks.
 - 7.1.3. Iseseisev agregaat edastab reguleerimisenergia kogused andmevahetusplatvormile võrgumõõtepunkti kohta. Reguleerimisenergia kogus peab kajastama võrgumõõtepunktis toimunud tegelikku netomuutust. Kui ühes võrgumõõtepunktis paiknevad mitu tootmis- ja/või tarbimisüksust (näiteks soojuse ja elektri koostootmisjaama ja salvestusseadme kombinatsioon), ei ole lubatud esitada reguleerimisenergia kogust üksnes ühe üksuse kohta, vaid tuleb esitada kogu mõõtepunkti netomuutus reguleerimisperioodi jooksul.
- 7.2. Kui ~~R~~reguleerimisteenuse pakkuja kasutab limiteeritud energiaallikal (LER) põhinevat reservüksust või -rühma, siis antud üksuse või rühma osas rakenduvad eelkvalifitseerimise juhendi dokumendis kirjeldatud erinõuded. Seda nii eelkvalifitseerimise juures kui ka reguleerimisteenust pakkudes.

- 7.3. Kui ~~R~~reguleerimisteenuse pakkuja kasutab reservüksust või ~~-grupp~~rühma, mille väljundvõimsus sõltub välistest tingimustest ning ei suuda seetõttu garanteeritult stabiilset seadeväärtust turuühiku lõikes hoida (üldiselt tuule-/päikeseenergia põhinevad reservüksused), siis kehtivad reguleerimisteenuse osutamise tehniliste tingimuste osas järgnevad erisused:
- 7.3.1. ~~R~~reguleerimine peab toimuma lühiajalise väljundvõimsuse prognoosi suhtes, mida edastatakse pidevalt süsteemihalduri SCADAse või mittereaalajas resolutsiooniga vähemalt 10 sekundit süsteemihalduri infosüsteemidesse. Reguleerimist tohib teostada ka piiratud väljundvõimsuse suhtes, kui reguleerimisteenuse pakkuja suudab tagada stabiilse aktiivvõimsuse hoidmise;
- 7.3.2. ~~R~~reguleerimisteenuse pakkuja peab reservüksuse või -rühma väljundvõimsust hoidma nii stabiilselt kui tehniliselt võimalik leitud sätteväärtuse juures;
- 7.3.3. ~~R~~reguleerimisteenuse pakkuja peab reguleerimisvõimsuse turul osalemiseks süsteemihalduriga kooskõlastama strateegia, millega on tagatud võimsusturu kohustuse täitmine.

8. Üldnõuded andmevahetusele

- ~~8.1. Reguleerimisteenuse pakkumiseks tuleb seadistada nii mittereaalaja kui reaalaaja andmevahetus.~~
- ~~8.1.8.2. Igasugune andmevahetus, n~~Nii reaalajas kui mittereaalajas andmevahetus, toimub süsteemihalduri poolt defineeritud määratud viisil ja formaadisvormis.
- ~~8.2.8.3. Mittereaalaja andmevahetus süsteemihalduri bilansihaldustarkvaraga toimub xml/XML-sõnumeidite kasutades kaudu.~~
- ~~8.3.8.4. Andmevahetus bilansihaldussüsteemiga toimub kasutades veebileideste~~ või ECP/EDX platvormi kaudu.
- ~~8.4.8.5. Sõnumitele esitatavad nõuded ja ülesehitus on kätte saadavad süsteemihalduri kodulehel.~~
- ~~8.6. Reaalaja andmevahetus toimub süsteemihalduri SCADAgas või süsteemihalduriga kokkuleppel perioodilise andmevahetuse näol, kus esitatakse 10 sekundi resolutsiooniga vastavate mõõtepunktide info.~~
- ~~8.7. Reguleerimisteenuste pakkuja on kohustatud reaalajas edastama vähemalt järgmisi andmepunkte resolutsiooniga vähemalt 10 sekundit:~~
- ~~8.7.1. reservüksuse/-rühma netoväljundvõimsus;~~
- ~~8.7.2. antud turuühikuks turule müüdüd üles-/allareguleerimise maht;~~
- ~~8.7.3. käivitatava mFRR kogus.~~

9. Reguleerimispakumiste hinnastamine

- 9.1. Balti reguleerimisteenuste võimsusturul edukaks osutunud mFRR pakumuste eest maksab süsteemihaldur marginaalhinda ~~ehk antud turuühikul hinnapiirkonnas kõige kõrgema hinnaga vastu võetud standardtoote pakumuse hinda, mis võrdub hinnapiirkonnas kõige kõrgema hinnaga vastu võetud standardtoote pakumuse hinnaga~~. Marginaalhind leitakse eraldi järgmistele ~~käsitsi käivitatava sageduse taastamise reservi~~ toodetele:
- 9.1.1. mFRR (allareguleerimine);
- 9.1.2. mFRR (ülesreguleerimine);

- 9.2. Reguleerimisteenuste energiaturul käivitatud pakkumuste hinnad arvutatakse marginaalhinnaga põhimõttel. Käivitavad pakkumused valitakse ja marginaalhind leitakse ~~vastava üle-Euroopalise reguleerimisteenuse platvormi~~ MARI ~~platvormi~~ poolt, ja/või kohaliku turu vaates, kui üle-Euroopaline platvorm ei ole kättesaadav. ~~Reguleerimisenergia maksimaalne ja minimaalne hind on võrdne reguleerimisplatvormi MARI minimaalse ja maksimaalse hinnaga. Kui MARI platvorm ei ole kättesaadav, leiab arveldushinna süsteemihaldur kohaliku turu vaates.~~
- 9.3. ~~Reguleerimisenergia hind on piiratud MARI platvormi kehtestatud hinnalimiitidega.~~
- 9.4. Süsteemihaldur ja reguleerimisteenuse pakkuja, v.a. iseseisev agregator, arveldavad reguleerimisteenuse elektrienergia eest kasutades punktides 9.2 ~~kuni 9.3~~ arvutatud hindasätetatut hinnaarvutuse põhimõtet ja kättesaadavat hinda.
- 9.5. ~~Juhul k~~ Kui reguleerimisteenuse pakkujaks on iseseisev agregator, arveldavad süsteemihaldur ja reguleerimisteenuse pakkuja reguleerimisteenuse elektrienergia eest punktis 9.2 ~~kuni 9.3~~ toodud hinna ning Eesti päev-ette hinnapiirkonna hinna erinevuse alusel.

Reguleerimisteenuse suund	Ülesreguleerimine		Allareguleerimine	
	>0	<0	>0	<0
Reguleerimisteenuse hind				
Rahavoog	Süsteemihaldur tasub reguleerimisteenuse pakkujale	Reguleerimisteenuse pakkuja tasub süsteemihaldurile	Reguleerimisteenuse pakkuja tasub süsteemihaldurile	Süsteemihaldur tasub reguleerimisteenuse pakkujale

10. Reguleerimisteenuste pakkumiste selgitamine

- 10.1. Reguleerimisteenuse energiapõhised pakkumised selgitatakse vastavalt süsteemihalduripoolse reguleerimisteenuse tellimusele.
- 10.2. Süsteemihaldur arvutab iga selgitusperioodi kohta reguleerimisteenuse pakkuja poolt müüdüd ja ostetud reguleerimisenergia koguse ühe (1) kWh täpsusega ja maksumuse (EUR) sajandiku täpsusega.
- 10.3. Reguleerimisteenuse elektrienergia kogus (MWh) saadakse, kui korrutatakse omavahel reguleerimistellimuses toodud võimsus (MW) ja ajaline kestvus (h).
- 10.4. Reguleerimisteenuse elektrienergia maksumus (EUR) saadakse, kui korrutatakse omavahel punktis 10.3 arvatud kogus ning kasutades punktis 9.2 kuni 9.3 sätestatud hinnaarvutuse põhimõtet ja kättesaadavat hinda-arvutatud hind.
- 10.5. Süsteemihaldur esitab reguleerimisteenuse pakkujale aruande(d) eelmisel päeval tehtud reguleerimistellimuste kohta hiljemalt järgneva päeva kella 12.00-ks.
- 10.6. Süsteemihalduri ja reguleerimisteenuse pakkuja vaheliste erimeelsuste tekkimisel tuginetakse elektrooniliselt edastatud andmevahetuse sõnumitele.
- 10.7. Reguleerimisteenuse pakkuja valideerib ning vajadusel esitab süsteemihaldurile tagasiside punktis 10.5 süsteemihalduri poolt saadetud reguleerimisteenuse aruandes toodud kogustele hiljemalt kahe tööpäeva jooksul. Juhul kui reguleerimisteenuse pakkuja jätab süsteemihaldurile tagasiside andmata, loetakse kogused kinnitatuks.
- 10.8. Süsteemihaldur võtab reguleerimisteenuse pakkuja poolt reguleerimistellimuse kohaselt müüdüd ja ostetud reguleerimisenergia koguse arvesse reguleerimisteenuse pakkuja bilansihalduri bilansiaruandes v.a. arvatud juhul kui reguleerimisteenuse pakkuja on iseseisev agregaat.
- 10.9. Juhul kui reguleerimisteenuse pakkuja on iseseisev agregaat tuleb reguleerimisteenuse pakkujal esitada andmed reguleerimisenergia koguste kohta andmevahetusplatvormile ~~vastavalt andmevahetusplatvormi juhendile ja juhendis sätestatud tähtaegadele.~~ iga päev kella 10.00-ks ning lõplikud kontrollitud kogused eelmise kalendrikuu kohta esitatakse iga kalendrikuu teiseks (2.) kuupäevaks, kaasa arvatud, vastavalt andmevahetusplatvormi juhendis toodud formaadilevormingule.
- 10.10. Juhul kui reguleerimisteenuse pakkujaks on iseseisev agregaat, võtab süsteemihaldur reguleerimisteenuse pakkuja poolt müüdüd ja ostetud reguleerimisenergia koguse arvesse reguleerimispakkumises osalenud ressursi bilansihalduri bilansiaruandes ning reguleerimisteenuse pakkuja eabilansi reguleerimisteenuse pakkuja bilansihalduri bilansiaruandes.
- 10.11. Süsteemihaldur esitab reguleerimisteenuse pakkumise andmed arveldusse iga kuu hiljemalt ~~kaheksandaks (8.)~~ kuuendaks (6.) kuupäevaks.

11. Süsteemihalduri õigused ja kohustused

- 11.1. Süsteemihaldur on kohustatud:
 - ~~tagama igal ajahetkel süsteemi varustuskindluse ja bilansi;~~
 - 11.1.1. korraldama reguleerimisteenuse pakkujaga reguleerimispakkumiste selgitamise ja sellega seotud infovahetuse;

- 11.1.2. Järgima vabaturupõhimõtteid ning turuosaliste võrdse kohtlemise ja läbipaistvuse põhimõtet oma kohustuste täitmiseks vajalikku elektrienergiat ja reguleerimisvõimsuset ostesmisel ning asjakohasteid teenusteid kasutades misel vabaturupõhimõtteid ja turuosaliste võrdse kohtlemise ja läbipaistvuse põhimõtet;
- 11.1.3. hoidma lepingu kehtivuse ajal, samuti pärast lepingu lõppemist saladuses seoses lepingu sõlmimisega ja selle täitmisega talle reguleerimisteenuse pakkuja kohta teatavaks saanud mistahes teavet, mille avaldamine võib kahjustada viimase huve või mille saladuses hoidmise vastu reguleerimisteenuse pakkujal eeldatavalt on või võib olla huvi, kui lepingus ei ole sätestatud teisiti;
- 11.1.4. tasuma kõik lepingus ettenähtud maksed tähtajaks.
- 11.2. Süsteemihalduril on õigus:
- 11.2.1. käivitada pakkumusi;
- 11.2.2. muuta reguleerimisenergia pakkumus teistele süsteemihalduritele mittekättesaadavaks komisjoni määruse (EL) 2017/2195 artikkel 29 (14) alusel juhul kui see on vajalik süsteemi töökindluse tagamiseks;
- 11.2.3. kontrollida reguleerimisteenuse pakkuja poolt pakutud toote vastavust standardtoote tingimustele;
- 11.2.4. küsida selgitusi pakkumuste kohta komisjoni määruse (EL) 1227/2011 artikkel 15 alusel süsteemihaldurile määratud kohustuste täitmiseks;
- 11.2.5. jagada lepingu sõlmimisega ja täitmisega reguleerimisteenuse pakkuja kohta teatavaks saanud mistahes teavet komisjoni määruse (EL) 1227/2011 artiklis 15 nimetatud ja sealhulgas kolmandatele osapooltele kui see on vajalik käesoleva lepingu täitmiseks või õigusaktidest sealhulgas komisjoni määrusest (EL) 1227/2011, tulenevalt kohustuslik;
- ~~11.2.5.~~ 11.2.6. jagada lepingu täitmisega seotud reguleerimisteenuse pakkuja kohta mistahes infot Läti ja Leedu turukorraldajatega ja/või süsteemihalduritega;
- ~~11.2.6.~~ 11.2.7. kohaldada tasaarvestust, sidudes mitu erinevat turuosalise tasutavat viivist, trahvi ja kompensatsiooni turuosalisele saadetavate väljamaksetega (osaliselt või proportsioonis) võimaldades süsteemihalduril vähendada turuosalise võlgnevusi süsteemihalduri ees, kui teisel poolel ei ole nõuete suhtes vastuväiteid;
- ~~11.2.7.~~ 11.2.8. võtta tagasi või peatada reservüksuse (või -rühma) eelkvalifitseeritud staatus järgnevatel juhtudel:
- ~~11.2.7.1.~~ 11.2.8.1. reservüksus või -rühm ei täida reguleerimislepingus või tüüptingimustes sätestatud nõudeid (sh tehnilisi nõudeid) teenuse pakkumiseks;
- ~~11.2.7.2.~~ 11.2.8.2. reguleerimisteenuse pakkuja ei vasta punktis 3.1.3 kuni 3.1.4 sätestatud avatud tarne tingimustele;
- ~~11.2.7.3.~~ 11.2.8.3. Süsteemihalduril on põhjendatud kahtlus, et reguleerimisteenuse pakkuja rikub komisjoni määruset (EL) 1227/2011;
- ~~11.2.7.4.~~ 11.2.8.4. korduva või tahtliku rikkumise eest vastavalt punktis 5.15 sätestatule;
- ~~11.2.7.5.~~ 11.2.8.5. Reguleerimisteenuse pakkuja rahalise nõude tasumataise jätmise korral;
- ~~11.2.7.6.~~ 11.2.8.6. reservüksuse või -rühma koosseis ei vasta enam eelkvalifitseerimisel registreeritud võrgumõõtepunktile ega võimalda süsteemihalduril tuvastada reguleerimisenergia tarne asukohta ja mahtu süsteemis.
- ~~11.2.8.~~ 11.2.9. andmete manipuleerimise või tahtliku valeandmete esitamise korral keelduda pakkuja kõigi reservüksuste eelkvalifitseerimisest ja/või võtta tagasi pakkuja varasemalt eelkvalifitseeritud üksuste eelkvalifitseeritud staatus;

11.2.10. muuta lepingus sätestatud infovahetuse infotehnoloogilisi lahendusi mõistlikul viisil, nõuda reguleerimisteenuse pakkujalt valmisolekut nimetatud muutusteks süsteemihalduri poolt seatud tähtjaks, teatades sellest reguleerimisteenuse pakkujale mõistliku aja ette.

~~11.2.9.~~11.2.11. edastada reguleerimisteenuse pakkuja andmeid järelturuplatvormi operaatorile või tema volitatud teenusepakkujale ulatuses, mis on järelturu toimimiseks vajalik, kui reguleerimisteenuse pakkuja osaleb sagedusreservide võimsusturu järelturul.

12. Reguleerimisteenuse pakkuja õigused ja kohustused

12.1. Reguleerimisteenuse pakkuja on kohustatud:

12.1.1. tagama, et tal on olemas kõikide oma reguleeritavate klientide nõusolekud Lepingu täitmiseks;

12.1.2. vastama süsteemihalduri reguleerimisteenuse või selle pakkumustega seotud päringutele mõistliku aja jooksul. Mõistlikuks ajaks loetakse 5 tööpäeva. Tähtaja ületamisel on süsteemihalduril õigus peatada reservüksus(t)e eelkvalifitseeritud staatus.

12.1.3. esitama süsteemihalduri nõudmisel viivitamata ajakohased andmed ja kinnitused punktis 3.1.3 nimetatud bilansihalduriga kokkulepe kehtivuse kohta;

~~12.1.2.~~12.1.4. süsteemihaldurit viivitamatult teavitama, kui avatud tarne kokkulepe lõpeb või avatud tarne eeltingimus(ed) ei ole enam täidetud.

12.2. Reguleerimisteenuse pakkujal on õigus:

12.2.1. Vaidlustada süsteemihalduri edastatud käivitamiste raportit hiljemalt 2 tööpäeva jooksul raporti esitamisest;

12.2.2. Taotleda pakkumuse tühistamist või vähendamist peale pakkumiste esitamise sulgemisaega ainult tehnilisest põhjusest tulenevalt, informeerides sellest süsteemihaldurit koheselt vastavalt punktile 5.7.

13. Kahju hüvitamine

13.1. Pool hüvitab teisele poolele lepinguga sätestatud kohustuste täitmata jätmisega või mittekohase täitmise põhjustatud otsese varalise kahju lepinguga ettenähtud juhtudel ja korras.

13.2. Pool peab tekkinud kahjust teadasaamisest mõistliku aja jooksul teatama teisele poolele kirjalikult kahju arvatava suuruse ja kahju hüvitamise aluse, sealhulgas **tuleb esitada** kahju olemasolu ja suurust tõendavad dokumendid.

13.3. Pool peab vaatama teise poole kahjunõude läbi ja hüvitama nõudes märgitud kahju kolmekümne (30) päeva jooksul kahjunõude ja punktis 13.2 loetletud dokumentide saamisest või kahjunõude mittetunnistamisel esitama sama tähtaja jooksul kirjalikult oma motiveeritud vastuväited.

13.4. Pool ei vastuta tüüptingimusest tuleneva kohustuse täitmata jätmise eest, kui kohustust ei ole võimalik täita dokumendi „Elering AS tootmissuunalise võimsuse piiramise meetodika“ rakendamise tõttu.

13.5. Süsteemihaldurile ei teki vastutust ega hüvitamiskohustust turuosalise mistahes varalise kahju, sealhulgas saamata jäänud tulu ega muu mistahes kahju osas olukorras, kus reguleerimisteenuse pakkujal ei olnud võimalik tehnilise või muu infosüsteemi tõrke (sh PICASSO ja MARI platvormi tõrge) tõttu esitada pakkumust või viia laekunud käivituskäsk täide.

14. Konfidentsiaalsus

- 14.1. Pooled kohustuvad Lepingu kehtivuse ajal ning pärast Lepingu lõppemist määramata tähtaja jooksul hoidma konfidentsiaalsena kõiki neile seoses Lepingu täitmisega teatavaks saanud andmeid. Eelkõige, kuid mitte ainult, kohustuvad Pooled hoidma konfidentsiaalsena andmeid, mis on teisele poolele tehtud kättesaadavaks seoses reguleerimisturu pakkumiste esitamisega ja käesoleva Lepingu täitmisega. Lisaks eeltoodule tuleb konfidentsiaalsena käsitleda mistahes muid andmeid, mille konfidentsiaalsena hoidmise vastu on Pooltel eeldatavalt õigustatud huvi.
- 14.2. Konfidentsiaalse informatsiooni avaldamine kolmandatele isikutele on lubatud vaid Poole eelneval kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis antud nõusolekul, va Lepingu punktis 11.2.5 nimetatud kolmandatele osapooltele ning Lepingu punkti 11.2.11 alusel järelturuplatvormi operaatorile või tema volitatud teenusepakkujale. Lepingus sätestatud konfidentsiaalsuse nõue ei laiene informatsiooni avaldamisele Poolte audiitoritele, advokaatidele, pankadele, järelevalveasutustele ning juhtudel, kui Pool on õigusaktidest tulenevalt kohustatud informatsiooni avaldama. Süsteemihaldur võib avaldada informatsiooni, kui see on vajalik uuringute koostamiseks või teadus- ja arendustegevuseks tingimusel, et välise osapoollega sõlmitakse andmete kasutamiseks seoses konfidentsiaalsuslepinguga. Pooled on teadlikud, et Leping on avaliku teabe seaduses sätestatud ulatuses avalik.
- 14.3. Pooled kohustuvad rakendama piisavaid organisatsioonilisi, füüsilisi ja infotehnilisi turvameetmeid konfidentsiaalsete andmete kaitseks juhusliku või tahtliku volitamata muutmise, juhusliku hävimise, tahtliku hävitamise, avalikustamise jms eest.
- 14.4. Pooled kohustuvad kasutama konfidentsiaalset teavet ainult Lepingu täitmise eesmärgil. Sealhulgas on keelatud teabe kasutamine enda või kolmanda isiku huvides eesmärgil, mis väljub Lepingu raamest.
- 14.5. Punkti 11.2.11 raames edastatav teave on konfidentsiaalne. Teabe avaldamine ja kasutamine on lubatud üksnes järelturu toimimise eesmärgil kooskõlas järelturu operaatori lepingu konfidentsiaalsuskohustusega ja kohaldatavate andmekaitse nõuetega.
- 14.6. ~~Muuhulgas kohustuvad~~ Pooled kohustuvad tagama, et nende esindaja(d), töötajad, lepingupartnerid ning muud isikud, keda oma kohustuste täitmisel kasutatakse, oleksid käesolevas Lepingus sätestatud konfidentsiaalsuse kohustusest teadlikud ning nõudma nimetatud isikutelt selle kohustuse tingimusteta ja tähtajatut täitmist.
- 14.7. Konfidentsiaalsusnõue on tähtjatu.

15. Lepingu muutmine ja ülesütlemine

- 15.1. Lepingut saab muuta poolte kirjalikul kokkuleppel või muudel lepingus või õigusaktides ettenähtud alustel. Süsteemihalduril on õigus ühepoolset muuta tüüptingimusi ja standardtoote tingimusi järgides tüüptingimuste ühepoolseks muutmiseks seaduses sätestatud korda.
- 15.2. Tüüptingimuste ja standardtoote tingimuste muutmisest teatab süsteemihaldur reguleerimisteenuse pakkujat kirjalikult. Muudetud tüüptingimused avaldab süsteemihaldur oma veebilehel. Süsteemihaldur kohustub reguleerimisteenuse pakkuja nõudmisel andma selgitusi muudatuste kohta.
- 15.3. Mistahes ajahetkel kehtivad süsteemihalduri tüüptingimused ja standardtoote tingimused on lepingu, sealhulgas kõigi selle olemasolevate ja tulevaste lisade, osade, muudatuste ja täienduste lahutamatuks osaks, sõltumata nende vahetust lisamisest lepingule.
- 15.4. Poolel on õigus leping üles öelda, kui teine pool on oluliselt rikkunud lepingust tulenevaid kohustusi ning seda rikkumist ei ole heastatud selleks antud mõistliku aja jooksul. Sellisel juhul peab pool teisele poolele lepingu ülesütlemise soovist kirjalikult vähemalt kolmkümmend (30) päeva ette teatama.
- 15.5. Reguleerimisteenuse pakkujal on õigus leping igal ajal üles öelda, teatades sellest süsteemihaldurile kirjalikult vähemalt kolmkümmend (30) päeva ette.
- 15.6. Pool võib lepingu üles öelda ainult kalendrikuu vahetuse seisuga.
- 15.7. Lepingu lõppemisel mistahes põhjusel, kaasa arvatud lepingu kehtetus, kohaldatakse ka pärast lepingu lõppemist neid lepingu sätteid, mis oma olemuse tõttu sätestavad poolte õigusi ja kohustusi pärast lepingu lõppemist. Eelmises lauses sätestatu kehtib iseäranis sätete kohta, mis määravad pooltevaheliste vaidluste lahendamise, lepingu sätete tõlgendamise viisi, konfidentsiaalsuse ning poolte vastutuse ja kahju hüvitamise. Samuti tuleb sõltumata lepingu lõppemisest täita kõik lõppemise hetkeks juba tekkinud kohustused, sealhulgas tasuda kõik sissenõutavaks muutunud või lepingu kehtivuse ajal toimunud sündmuse tulemusena pärast lepingu lõppemist sissenõutavaks muutunud maksed vastavalt lepingule.

16. Tahteavaldused

- 16.1. Kui lepinguga ei ole ette nähtud teisiti, siis kõik lepingu täitmisega või lepingust tulenevate vaidlustega seotud teated, nõusolekud, kooskõlastused ja muud tahteavaldused, samuti muu teave (edaspidi: tahteavaldus) loetakse ametlikult ja kooskõlas lepinguga esitatuks, kui tahteavaldus on edastatud kirja, elektronposti või muu elektroonilise kanali (nt spetsiaalne infotehnoloogiline lahendus) kaudu saadetud või telefoni teel lepingus märgitud või teisele poolele kirjalikult teatatud kontaktaadressidel või –numbritel.
- 16.2. Teade loetakse kätte antuks, kui:
 - 16.2.1. teade on saadetud postiasutuse kaudu tähitud kirjaga;
 - 16.2.2. elektronposti või muu elektroonilise kanali kaudu saadetud lähetus on registreeritud tehnoloogiliselt;
 - 16.2.3. telefonikõne on salvestatud.

- 16.3. Kõik tahteavaldused loetakse kehtivalt ja poolte jaoks siduvalt antuks üksnes siis, kui need on tehtud poole poolt otseselt selleks volitatud isikute poolt.
- 16.4. Lepingule allakirjutamisega annavad Pooled nõusoleku bilansivastutusega seotud kõnede salvestamiseks ning kasutada vajaduse korral vastavaid salvestisi antud korralduste või muude reguleerimisteenuse pakkuja poolt tehtud toimingute tõendamiseks.

17. Rakendussätted

- 17.1. Punktis 3.8 sätestatud reservüksuse või -rühma suuruse klassifikaator ja sellest tulenevad andmeedastuse nõuded kohalduvad reservüksustele ja -rühmadele, mille eelkvalifitseerimine toimub pärast tüüptingimuste [käesoleva2. redaktsiooni jõustumist](#).